

Meie Mats

Nr. 8. (190)

Saupäeval, 29. märtil 1919.

Nr. 8. (190)

Wene walgekaartlane Pihkwa all,

kui teda veel parunite rahaga „organiseeriti“.

Wene walgekaartlane,

kui ta taganemisel üle Wiljandi, Wändra ja Rapla
juba Tallinna oli jõudnud.

Uudis!!

Lähemal ajal ilmub trükist:

Uudis!!

„Lõbus näitelawa“

Mitmesugused monoloogid, deklamatsioonid, soolonumbrid iseloomukujutus-
test, soolo- ja naljalaulud, duetid, kupleed, naljakõned ja igasugused pikemad ja
lühemad naljakad ettekanded luules ja proosas.

Kogunud oma repertuaarist Aleksander Trilljärw,

Eesti teatri näitleja.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Hind 6 marka.

*** * Pädike Rosmarin. * ***

Heinrich Zschokke jutt. Tõlkinud M. K.

(Järg 6).

Opetaja herra imeilukud juhtumised veel ja maal.

Plaanid seati väga peenelt kokku. Suuskesete näidati ükskõikset nägu, kuid päewa loojamineku ajal seadis õpetaja herra ennast parki walwele.

Ta juhtus tõesti õnnelikul päewal, sest parun tuli sel õhtul parki. Ta juhtus veel õnnelikumalt, sest et ta just sealt oma ringkäiku algas, kus park suure metsaga ühines. Sinna sõitis häriulikult parun ja jättis oma hobuse teenri hooleks.

Teenril oli aga aeg igawaks läinud. Ta sidus hobuse noore kase külge kinni ja läks kuidagi aega wiitma. Opetaja herra waatles kaua toredat hobust igast küljest, nikutas sõbralikult peaga, sõlmis ohe-liku lahti ja mõtles: „Ma wilin ta nüüd tädikese hobuste juure talli. Omanik peab siis järele tulema, noh, ja siis on kõik selge. Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, see on tore juhus.“

Ainult üks asjaolu oli wastu. Hobune näis oma isandaga salajases nõusolemisel olewat. Opetaja herra ei saanud teda kuidagi kodu poole wila. Küll ta patsutas ja tatsutas, küll paitas ja meelitas — ikka tagajärjeta. Ratsu ajas esimesed jalad ette ja wedas peaga tahapoole.

„Sõbrakene,“ ütles õpetaja herra, „lõppude lõpuks oled sa ometi ainult elajas ja kõrwade taga sul silmi ei ole. Ma wõin kihla wedada, et sa heatahtlikult lähed!“ Nii rääkis õpetaja herra, wiskas waljad hobuse selga ja ronis ise järele. Tark loom laskis kõik kannatlikult enesega teha. Ehk küll õpetaja herra kolmekümnel aastal hobuse selga ei olnud saanud — see rasendab, üliõpilase aastatest saadik — õpetaja herrale olid ka jalused liig pikad, kuid oli ju tädikese mõis ainult paari minuti tea kaugusel. Tädi ke pidi nägema, et ta auwäärt wend, kõige usuteaduse peale waatamata, rüütilikka teadusi veel unustanud ei ole. Pealegi ei tohtinud siin praegu aega wiita.

Nii siis lükkas õpetaja herra jalused kõrwale. Hobune ehmatas niisuguse teguwiisi üle. Ta kihutas kohe metsateed edasi maantee poole harjunud kombe järele, sest et parun paari wiimase nädala jooksul ainult seda teed ratsutas. Opetaja herra haaras tasa-kaalu alahoidmiseks mõlema käega hobuse lakast kinni. Kui end nägi maanteel olewat, selle asemel, et tädikese akende all olla, tahtis ta waljaid oma kätte saada. Nii pidi õpetaja herra jalused kaotama, mis tal ometi suureks abiks olid. Ta pidi siis waljad nii kauaks rahule jätma, kuni ta jaluseid püüdis. Kaua aega waheldasid katsed, kord jaluseid, siis jälle waljaid kätte saada. Ta katsus hobust meelitustega seisma panna. Kuid asjata. Ja, kui ta meeleheltes waljad järsku oma poole tõmbas, ise sellejuures jalgedega tugewasti ümber hobuse keha hoidis, hakkas see õpetaja herra

suureks hirmuks tagumistel jalgadel tantsima, kui liik- mene, ja kunsttükka tegema, millest õpetajal süda pahaks kippus minema.

Opetaja herra jättis siis enese saatuse ja hobuse hooleks, wilmasest silski kõigest jõust käte ja jalgega kinni pidades. Täkk kihutas tuhat nelja, nii et õpetaja herral kuulmine ja nägemine kadusid.

„Kõige suuremas hädas hüüan su poole, oh Jumal!“ õhkas ta: „See on ju päris kurat ise! Oh, oleks ma selle lendawa mao rahule jätanud, kui hea oleks see olnud!“

Nüüd juhtus, et tee peal mulk ees oli. Tahu- pojad olid selle loomade pärast ehitanud.

„Te Deum laudamus!“ hüüdis õpetaja isand. „Siin peab ta silski seisma jääma.“ Kuid hobune lendas, kui linnuliwul sihe hüppega üle. Ratsanikul tõusid juuksed hirmu pärast püsti, kuna kübar ja paruk õig- lases hirmus kaugele lendasid. „Teie ratsutate veel wiltsamini, kui mina. Ma istun kõige vähemalt kind- lalt oma kohal,“ ütles hea walmulik kristliku waga- dusega ja ei waadanudki nelle järele.

„Jumala nimel, ei tea, kuhu see loom siis tormab? Kestab nii veel kaks kord kakskümmend nell tundi, on sõit ümber ilmatera tehtud, ja mina ilmun teiselt poolt Alam-Sõidus jälle nähtawale.“ Niimoodi haru- tades, olid nad jõeni jõudnud. Tee wiis üle silla. Opetaja kartis, et hobune omas hullus kihutamises silda tähele ei pane. Sellepärast rebis ta waljaid pidi hobust silla poole. Kuid ta rebis liig kaua. Imelik loom jättis silla paremale poole ja läks wette. Opetaja herra pidi peaaegu minestusesse langema, kui ta end taewa ja wee wahel nägi olewat. West tungis kohe läbi ta mustade siidist sukkade, siis läbi ta sam- met-pükste ja wiimaks laksusid lained lahkelt ümber niuete.

Hobune, kes suurepärane ujuja oli, jõudis õnne- likult teise kaldale, leidis jälle maantee üles ja tra- wis rahulikult kuni Malzeni lossini, kus ta wiimaks oma sõime ees ratsanikuga seisma jäi.

Lossi sulased, kes talli ratsanikule järele jooksid, aitasid õpetaja hobuselt maha ja küsisid murelikult, kuidas ta paruni herra hobuse selga sattus?

Sanlusest saab Paulus.

Araütlemata hea tundmus oli õpetajal, kui ta jälle kindla maa oma jalge all tundis olewat. Ehk küll ilma paruka ja mütsita, alumine kehapool weest nõri- sew, kaugel kodust, hiiline õõ lähinemas, ja Alam- Sõidu weriwaenlase maa peal — need olid asja- olud, mis ta rõõmu tagasi pidid hoidma, kuid elu oli seks korraks ometi päästetud.

Sulased kuhjasid õpetaja herra küsimustega üle. Päästjana ilmus paruni walitseja, kes ta lahkelt lossi palus. Opetaja herra palwe peale, lubati talle tagasi- sõiduks wanker anda. Seni pidi ta lossis aega wiitma. — Wahepeal läks peaaegu kaks tundi mööda, kuid ähtki wankert ei ilmunud. Opetaja herra lõi kaht- lema. Talle näis, et teda wangina kinni hoitakse, hobuse wiimise eest. Ta kinnitas küll mitu korda, et hobune tema ära wiits, kuid tagajärgi ei ilmunud. Pika järelekaalumise peale, otsustas ta ära põgeneda.

Ta tõusis üles ja tahtis just ukse awada, kui parun Pompejus von Malzen sisse astus. Ta sõitis oma kannupoisi hobusel koju, kuna see meeleheitel ära-karanud hobust Alam- ja Olem-Sõidus igal pool otsis.

Parun tundis auväärt õpetaja herra kohe ära. Lossi hoowis kuulis ta juba ühest parukata, mütsita ja märja waimuliku tulekust. Wiis ta kohe paremasse tuppa, laskis kulwa pesu ja pealisriided tuua. Andis talle riidesse panemiseks aega. Kuid siis ei tohtinud ta kodureisimisest enam kõneledagi. Parun laskis ruttu hea sõõgi walmistada, ise õpetaja herrat wiisakuse ja tähelepanekuga üle kuhjates.

Suusikese onu oli paruni lahkusest ja headusest üllatatud ja warsti oli tal hästi mõnus lõhnawate küpsiste ja weinide taga istuda. Kuid ometi oli tal terwel õhtul tundmus — selle peale waatamata, et ta pehmel tugitoolil istus — kui oleks see „põrgu elajas“ ikka weel tal jalge wahel.

„Ma aga ei tea, kuidas seda „põrgu elajat“ küll tänama peaks,“ ütles parun. „Ta tõi mulle mu armastatud abikaasa onu. Ammu juba tahtsin teiega tutawaks saada, et teilt eeskostmist paluda. Ma jumal-dan oma abikaasat, ja meid tahetakse lahutada. Mu abikaasa andis mulle andeks — weel rohkem, ta armastab mind — ta ei taha lahutust, aga siiski...“

„Armastab ta? Ta ei taha lahutust?“ hüüdis õpetaja herra ja raputas pead, mida parun ilusam poolwillane müts kattis.

„Te tahate lõendusi?“ ütles parun. „Ja, ma wõin otsekohene oma armsa onu wastu olla. Ta peab kõik teadma. See tund otsustab terwe elu õnne.“ Ta läks ja tõi Suusikese kirjad.

Õpetaja herra oli omas tänulikus südames lahke peremehega ammugi rahu teinud, ja noortmeest isegi armastama hakanud. Parun oli ta peale armu heitnud, ja ei küsinud isegi, mispärast ta hobuse selga ronis. Ta oli nii hea, nii mõnus jutuwestja, nii südamik, et muudmoodi ei wõinudki, kui ainult teda armastada. Ta juures tundis õpetaja end, kui kodus olewat. Oiguse pärast kuulutas õpetaja herra parunile ainult sellepärast sõda, et ta Suusikese ja tädikese poole hoidis. Suusike tegi aga iseseiswalt erarahu. Mis siis lütlastele pidi üle jääma?

Ja tõesti leidis parun Suusikese kirjadest, et nende wahel mitte ainult igawene rahu, waid midagi hoopis igawesemat oli. Ta luges ühe kirja teise järele. Kõige puhtam õrnus tundus sealt paruni, ja kõige sügawam aukartus õpetaja herra ja tädikese wastu.

Liigutatult pani ta kirjad kõrwale, sirutas käe üle laua ja ütles: „Paruni herra, seal, minu käsi selleks — mina teen rahu. Suusikese peate te saama. Protsess jäägu katki. Tädikese Rosmarini üle peab weel aru pidama. Ta on wäga hea inimene, kuid on mõnes asjas oma tahtmisega. Silamaale olin ma wihane Saulus, nüüd aga lahke Paulus, ja tahan rahuläbirääkimisi tädikeseaga alata.“

Parun kargas üles, kaelustas ja suudles waimus-tusega wahwat Paulust.

Pearaputused.

Alles teise päewa õhtul tuli õpetaja Alam-Sõitu

tagasi. Talle toodi üks osa riietest õpetaja majakesest Malzeni järele.

Rosmarini mõisa piiril tuli ta paruni wankrist maha ja läks ülejäänud tee jala. Ühe kõrwaltee peal tuli Suusike wäikse Pompejusega wastu.

„Kus te olite, armas onu?“

„Paruni herra juures. Terwitab sind südamest minu läbi.“

Suusike läks tulipunaseks ja kogeles: „Parun von Malzen?“

„Seda küll. Tema on aumees. Ma saan sest küll aru, et sa teda nii armastad, kui su kirjad ütlevad.“

„Minu kirjad, onu?“

„Mis sa temale kirjutasid, — mis ta õnnsast puust wõttis.“

„Mina temale kirjutanud? Mis teil pähe tuleb!“

„Et sina wäike, kawal patune oled, kes ennast mu ees püüab moonutada.“

Suusike ei wõinud enam wastu rääkida. Ta haaras kartlikult õpetaja herra käe ja palus liigutawa häälega: „Jumala pärast, armas onu, ärge mind tädikesele ära andke. Ma tahan teile kõik üles tunnistada.“

„Hea. Kuid sina tohid mind niisama wähe tädikesele ära anda. Waata, mu käsi käis wäga imelikult. Ma olen paruniga täiesti ära leppinud. Ma toon sulle temalt kirja. Loe, aga tädikesele ära ütle midagi.“

Suusike raputas imestades pead, wõttis ja luges kirja läbi ja oleks heameelega õpetaja herra kaela ümbert kinni hakanud ja teda kallistanud, kuid põllul oli liig palju töölisi nägemas. Ta läks, ehk õigemini ütelda hõljus, onukese kõrwal koju tagasi. Nüüd oli tal usaldusmees, kes ta armastust heaks kiitis. Suusike andis lapse toatüdruku kätte, keeras oma toaukse lukku, põlwitas maha, tõstis ristis käed taewa poole ja pidas pikka tänupalwe.

Selle ajaga jutustas õpetaja herra oma juhtumiste loo tädikesele. — Kui ta jutustas, kuidas ta hobuse leidis, mis head plaanid tal olid, läikisid tädikese silmad rõõmu pärast. Et ta sadulasse ronis, tegi tädike märkuse: „Sa ei mõista ju ratsutada. Mis sulle kohane ei ole, seda pole sul wajagi teha.“ Kui ta hüppest üle mulgu ja jõest ülenumisest kõneles, kargas tädike toolilt, haaras mõlemad wenna käed ja hüüdis: „Taewa pärast, missugused hädaohud sind waritsesid!“ Ta ei jäänud ka siis weel rahule, kui nad sõimeni jõudsid.

Kui aga parun ilmus, wents tädi nagu pikaks. Mida tulisemalt õpetaja herra teda kiitis, seda külmemaks muutus tädike. Kui ta nüüd isegi juure lisas: „Suusike näib ka paruni poole hoidwat; ma arwan, me ütleksime protsessist lahti ja laseme asjad nii minna, kuidas Jumal annab“, siis raputas tädike pead, wenna-nakest suurte silmadega pealaeast jalataldadeni mõõtes.

„Kuule, õpetaja herra,“ ütles ta, „ma kardan, see ratsutamine ja suur kartus tegid su mõistusele wiga. Kui parun sind kottpimedal õöl wastu wõttis, siis tegi ta seda, mida iga pagan ja metslane oleks teinud. Prae ja weini pärast ei anna ma talle weel Suusikest. Sa oled küll nõrk ja wilts mees, kui oma

põhjusmõtted, kõik häbi ja häda, mis parun meie majale tegi, üheainsa õhtusöögi eest ohwerdab."

Nüüd läks ka õpetaja-herra pahaseks ja ütles: „Ei, tädi, kas sinust siis kõik kristlik inimesearmastus lahkunud on? Siis tahaksin ma, et sa mu asemel paruni hobusega ratsutanud oleks, läbi õhkude lennanud ja mühisewate laintega wõidelnud, selleks, et parun von Malzeniga, kes läbi ja läbi aumees on, kutwust teha. Siis oleksid sa teisiti kõnelenud.“

Tädikest haawas wenna haruldane soow. Ta pidas kolme tunni pikkuse kõne, mille peamõte ikka järgmine oli: „Ma keelan sul parunist üleilmse kõnelamise ära minu majas. Tulewikus talitan ma üksi, oma enese põhjusmõtete järel.“

(Järgneb.)

Estoonia konfertskaas.

Peigmees (pead raputades): „Kuidas wõib ometi tukkuma jääda, kui Beethoveni mängitakse!“

Pruut (pahaselt): „Noh, ja ei räägi ju minuga sugugi!“

*

Tõnuhasti werejanulitem.

Näitleja: „Ah, teie ei suuda enesele sugugi ette kujutada, mis sugune hirmus inimene meie uus näitejuht on! Täna hommikul proowi ajal pidin ma kümme korda üksteise järele surerma, enne kui ta rahule jäi!“

*

Jootraha „erisaj“.

(Restoraanis.) „Kuidas julgete teie mind suudelda, ma olen peremehe tütar!“

„Just sellepärast, armuline preili... jootraha ei julenud ma teile pakkuda!“

*

Pirakas.

Õpetaja: „Miks sa eila kooli ei tulnud, Hansu Aadu?“

Aadu: „Meil sündis pirakas.“

Õpetaja: „Kuidas, pirakas?“

Aadu: „Noh, isa ise ütles: Waat' kus pirakas!“

Dr. humor. Alep Pik.

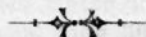
*

Sõnakultelik poeg.

Mudiste Maali (naabri wäikelele Atsile): „Kas mind naiseks wõtad, kui suureks kaswad?“

Ats: „Wõtan küll, kui ema lubab.“

Dr. humor. Alep Pik.

Üks lugu.

(Järg 6).

Weltweebel Kallenbach tahtis ammu mu käest ühte maastikku saada, kuid seni ei olnud mul kunagi aega, ega ka õiget tahtmist olnud seda teha. Nüüd aga oli raha waja ja kõik allikad pidid awatud saama. Ma ütlesin talle, et mul nüüd wõimalik on talle midagi teha, kui ta soowib. Ta oli wäga rõõmus ja ütles, et ta nende päewade sees mu juure sisse astub, tal olla paar päewapilti üleswõtet kodukohast ja ta tahaks neist heameelega midagi õliwäris saada.

Ühel päewal tuli ta mu juure. Kui ta taskuraamatu wahelt postkaarta otsima hakkas, silmasin ma teiste piltide hulgas Ellu pildi.

Just niisama sugune wäike pilt, kui ta mulle kaatis.

Kuum äkiline puhang jooksis mul rinnust läbi.

Ma olin Kallenbachi tihtilugu näinud postkontori akna all juttu ajawat, kuid ma ei olnud selle üle kunagi suuremat juurdlenud.

Nüüd jooksis aga kõik seniajani täiesti tähtsufeta asjad filmilise kiirusega mõtetest läbi, määratu tähtsust kuju omandades.

Eila oli Kallenbach Ellu teretades ta kätt kauem oma käes pidanud, kui seda tarwis oli. Ka naeris Ellu talle kawalalt. Et see naeratus mitte harilik ei olnud, sain ma nüüd wäga hästi aru. Seal ei wõi mingit kahtlust olla — nende tutwus on sügawam kui harilik. Ja see on ka täiesti arusaadaw. Ma olen wang, lähen tänahommi minema ja kuidas wõibki nõuda, et ta minuga end ikkigi huwitaks? Ta peab endale ikka tagawara hoidma. See on ju loogikalik. Ära ma teda ikka ei kosti — see on ju wõimata. Aga kas siis peab just ära kosima? Kas armastus tõesti ainult siis wõimalik on, kui sellel niisugune proosalik alus on, nagu seaduslik abielu?.. Aga mispärast kinnitab ta siis mulle, et mind armastab, ainult mind, kui see tõepoolest nii ei ole?.. Ta on diplomaat. Mitte minu isik ei ole talle armas, waid need konserwipurgid. Armastuse luulelise ettekäände all on tal wõimalik mind igakülgselt eksploatorida. Aga maha masked! Ma näitan, et ma ilma elust küllalt hästi aru saan.

Õhtul pakkis Schleiffstein konserwipurgid sisse ja seadis end minemiseks walmis.

„Noh, mis aega sa ootad — kell saab juba wiis?“

„Ja kui ta ka kümme jaoks, jääksin ma niisama lamama, nagu praegu!“

„Mis sa sellega ütelda tahad?“

„Ma tahan sellega ütelda, et kogu see komöödia mind viimase aroomini ära tüüdanud on!”

„Tähendab, ja ei taha tulla?”

„Ei. Mul on kodus ka küllalt lõbus!”

„Kui kergesti ja oma tundmustega mängid!”

„Ma olen ikka oma tundmuste peremees olnud. Ja nüüd ole nii lahke ja jäta selle aine üle kõnelemine — ma tahaksin weidi lehte lugeda!”

„Wõi nii. Ma ei hakka harutama, missugune põhjus sinu teguviisil on, kuid igatahes ei ole see kaugeltki mitte wiisakas... Mis pean ma sinu wabanduseks luuletama?”

„Kas see wiisakas on wõi ei, luba mind selle üle ise otsustada... Ja luuletada ei ole sul midagi tarwis. Oma tegewuse üle ei luba ma kedagi kontrolleerida, niipalju kui see mul asjaolude sunnil wõimalik on... Head reisu!”

„Pean ma terwiseid wiima sinu poolt?”

„Selles asjas jätan sulle täieliku tegewusewabaduse!”

Schleiffstein läks üksinda.

Ma hakkasin Kostaga tikkude peale „kahetkümmeendühte” mängima. Ta wõitis kõik mu tikud ära ja ma ütlesin, et ta walesti mängib. Ma ei ole mitte mõni Rumeenia alamohwitser, keda ninapidi wedada wõib ja mul ei ole mitte kahju neist tikkudest, waid ma tahan, et mäng peab õige olema. Kui ta aga mu suurt pintsli weel kord habemeajamise juures tarwitab, siis wõin ma ta habeme luuawarre külge üle istutada. Kosta ütles, et ta mu tikkujõd sugugi endale ei taha saada, waid ta on ainult nalja teinud ja näitas, missuguse kriukaga ta igakord kakskümmeend üks wälja wõtab.

Me jätsime waieluse järele ja ma hakkasin oma asju kokku pakkima, kui Schleiffstein tagasi tuli.

„Sind kästi tingimata tulla... Wõib olla, ehk oleme wiimast korda koos ja Ellil on sulle palju rääkida...”

„See wõib kõik olla... Aga mul ei ole aega, kahjuks, ma tahan oma asjad kokku panna — homme sõidan ma koju!”

Ma püüdsin häälele rahulikku kõla anda ja hakkasin albumi kasti põhja pakkima.

Schleiffstein wõttis mul käest kinni.

„Lollus, lollus!.. Säb, siin on sulle Ellil käest kiri. — Sa tule tingimata!”

Ma awasin kirja.

Armas Boris!

Mispärast piinad sa mind nii südametalt? Olen ma sinu wastu süüdi teinud? Suure igatsusega ootasin ma tänast õhtut ja nüüd ei taha sa tulla. Mispärast, mispärast?.. Ma ei tea wähematki põhjust selleks annud olewat... O, kui sa teaksid, missugust piina sa mulle walmistad, Boris. Mispärast olen ma siin ilmas nii üks ja mispärast põlgawad mind kõik?.. Boris, kui sul kunagi minu wastu õnemaid tundmuisi on olnud, siis tule tingimata — ma ootan sind. Ma tahan, ma pean

sinuga weel kord ühes olema. Ja kui sa jätad ei tule, siis ei näe sa kunagi enam mu silmade kuldseid putukaid ja sa ei kuule kunagi enam mu naeru, mis wärisew on, kui õhtune cello helk... Boris, tule, ma ootan sind.

Sinu õnnetu Ellil.

Ma wiskasin kirja laua peale.

„Wäga armas, wäga armas... Mu anatoomia mähki paberi sisse ja pane kohwri põhja, Kosta... Ära sa aga oma autograafi, raswaste vormejälgede näol, kaante külge jäta — ma saan ilma selletagi sind igawesti mäletama.”

Schleiffstein tegi tõrjuwa liigutuse ja tahtis kohwrit kinni lükata.

„Jäta oma weiderdused ja tõmba sinel selga!.. See on wiisakuseta, ennast nii palju paluda lasta!”

Ma lükkasin ta käe eemale.

„Ma ei tule, ja ma loodan, et sa aru saad, mis ma sulle ütlen!”

„Mispärast sa ei tule siis?”

„Sellepärast, et mulle meeldib mitte tulla rohkem kui tulla, ja ma arwan, et iga inimene sellest ikka rohkem lugu peab, mis talle meeldib... Ma saan kõigest sellest jandist wäga hästi aru, ja mul ei ole vähematki tahtmist ennast ninapidi wedada lasta... Head õhtut!”

„Kuule, see on lihtsalt wõimata!.. Ma pean iga wastutuse oma pealt ära lükkama. Teeb mulle lihtsalt häbi, et mul nii wiisakuseta sõber on!”

Ma muutusin pilkawalt.

„Nagu ma näen, huwitab sind see asi kõige kõrgemal määral. Lubati sulle ehk wähetalituse eest kõrged profendid?.. Mis aga meie sõprusesse puutub, siis wõin ma sind sellest austi wabastada... Et sa aga nende ilmsüütate armuliste prellide wiha ja põlgutuse alla ei langeks, kirjutama ma ühe wäikse kirja, milles ma süü täiesti oma peale wotan.”

Ma käristasin taskuraamatust lehe wälja ja kirjutasin:

Austatud neiu!

Et ma lihtsoidat olen, aga mitte weltweebel, siis arwan ma, et mul weel kaua oodata tuleb, kuni ma tegelikult teie armu osaliseks wõin saada. Sõnadest on mulle aga juba küllalt. Etage hästi ja ma püüan ka hästi elada.

Kõige austusega

Boris K.

P. S. Herra Schleiffstein on süüta, kui sündinud kana ja teda millegis kahilustada oleks täiesti põhjufeta. Ma talitan oma isikliste arwagemiste järele ja teiste otsused ei ole minu juures mõduandwad.

Seesama.

N. B. Terwiseid Erikale. Homme sõidan Wememaale!

Seesama.

„Ole siis nii lahke ja anna see kiri Ellil kätte!”

„Sa ei tule siis?.. See on sigadus!”

„Kosta, need westwärwid lase selle wäikse plekiist karbi sisse.”

Schleiffstein pani kirja tasku.

„Tähendab, ja ei tule?“

„Kosta, minu piipu ära ja kohvrise pane, ma tahan tee peal luitsetada.“

Schleiffstein läks.

Ma panin paberosi põlema ja wiskasin enese jelti kokkasse.

Oli hea olla. Südame pealt oli nagu midagi rusumat ära weeretatud, ja oli tundmus, nagu oleksin ma suurest õnnelusest pääsenud. Oma teguwiisiga olin ma sügawasti rahul.

Las ta tunda piina, las ta waawleda, las ta nutta. Ta mõtleb, et wenelastega võib teha, mis tahab. Ei. Asi ei ole nii lihtne!

Ma wõtsin ta kirja ja lugesin uuesti läbi.

Las ta tunda piina. Ma olen teda armastanud, olen taist lugu pidanud ja ta wahetas mind ühe malkuse weltweebli wastu. Aga mul on täiesti ükspuhas. Paluma ma ei hakka — seda ei sünni. Las ta waawleda, las ta südant närida walu, küll ta siis oma sammud rohkem järele kaalub.

Ma tõusin üles ja käskisin Kostat suupillil midagi mängida. Ise käisin kajutit mööda edasi-tagasi ja olin enesega sügawasti rahul.

Asjad on kõik sisse pakitud ja homme sõidan ma ära. Ma lähen uhkelt ja külmalt postkontori aknast mööda ja ei waatagi sisse. Jumalaga ma ei jäta. Las ta siis nutta ja kahjatjeda...

Kosta keetis teed ja me hakkasime jooma.

Äkisti tuli Schleiffstein jookstes tagasi.

„Tõmba ruttu sinel selga ja tule ligi... Ellu laskis endale kuuli rindu... Tule ruttu!..“

Ta löötsutas ja kahmas warnast sineli.

Ma kargasin püsti. Palaw hoog jooksis üle ihu.

„Mis sa räägid! Mis sa räägid!..“

„Tule ruttu, tule ruttu!.. No mis sa waatad, juu lahti!.. Tõmba sinel selga... ruttu... ruttu!“

Ma tõmbasin sineli selga. Siis jäin ma kejet kajutit seisma.

„See on Iori kõik! Tahab mind sellega sinna ahwatleda... Suurepäraselt wälja mõeldud!.. Aga aneks ma ennast püüda ei laje... Ahaha...“

Ma hakkasin naerma ja sinelit seljast ära kiskuma. Schleiffstein haaras mul rinnust kinni.

„Kuuled sa, jumala eest, ma tõmban sulle wastu nagu, kui sa ei tule! Inimene, teine on suremas, ja sa mängid ikka oma tola õja!“

Ma lükkasin ta eemale.

„See ei ole tõsi, ei ole tõsi! Ma ei usu seda ja ei tule kuhugi... Ma olen kogu selle asja peale käega löönud ja homme sõidan Wenemaale. Ükskord peab nii kui nii lõpp tulema sellele naljale!“

„Sellele naljale on juba lõpp tulnud ja õige kurb lõpp... Aga ma palun sind, tule, ehk võib see teda weel päästa!..“

Ma istusin koika peale.

„Esiteks ei ole ma arsti, ja teiseks ma usun,

et Teal päästa midagi ei ole. Luuletus ja muud midagi!“

Ma kinnitasin kangekaelselt, et ma seda ei usu, kuid Schleiffsteini hääl ja nägu tunnistasid selgesti, et see ometi nii on.

Kuid ma ei läinud jiski.

Õõ läbi kõndisin ma kajutit mööda edasi-tagasi. Kord paelus hinge kibe kurbuse tunne, kord olin ma enesega jälle täiesti rahul.

Siis tahtsin ma, et Schleiffstein weel kord mind kutsuma tuleks ja ma oleksin kõrge ligi läinud — kuid ta ei tulnud.

Ta tuli alles hommikul.

Ellu oli hinge heitnud.

Ta oli kogu aeg meelemõistufeta olnud, ainult weidike enne surma awanud ta silmad, waadanud offides ümber ja karjatanud, käsi kramplikult wälja sirutades, et ta elada tahab, et ta kirglikult elada tahab...

Õhtul sõitis transport sõjawange Wenemaale, ja ma sõitsin kaasa.

Gori Tõnisson.

Elu ja armastus.

Dr. humor. Alep Pik.

Elu — tuhk ja arm on tuli,
Mis on hõõgwel tuha sees;
Kui ei sega tuhka — tuli
Warsti kustub tema sees.

Tulehark ja tukikaigas
Tuhka segi kihutab;
Kartus, lootus igas paigas
Armud õnne õhutab.

Waga soow.

Eit: „Oeh, terwis läheb päew-päewalt ikka wiletjamaaks!“

Taat: „Kõige parem oleks, kui armas Jumal ühe meist õige pea oma juure wõtaks — siis lähaksin mina oma õe juure elama.“

Walesti aru saanud.

Noormees: „Oh kuidas ma sind armastan, neiu! Isegi tulle ja wette lähaksin sinu eest.“

Neiu: „Kas ma siis sulle nii hirmus olen, et minu eest tulle ja wette ära jooksekjaid?“

Dr. humor. Alep Pik.

Püssi utsin.

Põndaku Priidik tuli siinast, kus ta kätvõn- nud seapõrja worstitegijale kalli hinna eest ära müünu, koju ja sõnas, härmatanud kasukat sel- jast kiskudes, naisele:

„Wõtas wanatühi wiil seda maad ja ilma!.. Hüllu om nii aja, aga ütslugu hullembas na ikke wiil lähwe. No mees ja n'd, Kärdu, sõllest arwäd, kui sulle sinelihipl selgä sikutasse, püß käde an- nasse ja — pasjoll na baltjoi woina strelät win- tohwka!“

Kärdu wõttis kasuka ja jäi Priidiku otša imestades waatama.

„Miis ja n'd kõneled tött wai tiid mudä ni- sa' tibakse nalla?... Kes sind wana mihe riisu wiil soldangisse wõtab — mine n'd ikka! Kas nuurem- bate puudus om wõeh? Nõid semlake om ju kõik nurga ääre täis...“

Priidik löi käega.

„Ega mia sõda kardagi, et mind stesõ rabi- tase — ma juba ammu otstahwus... Aga wat sinul tuleb ikka see nali küll läbi teha!“

Kärdu löi käed kokku.

„Minul?!.. Miis ja sihandist sõgedat juttu aid!.. Kes seda ennõ om kuulnu, et wana nais- nāraka ka sõtta aitast!“

„Ei ma aja sõgedat juttu ühti... Nä' ajalõht om si, lue esi ku'iaht. Sää! seijab selge kirjaga trükist, et Willandin tahwwe „ühistõõ“ kõik naise är' mobiliseeri. Ja kui Willandin juba sääne rim- pel lahti om, õga tas' siia tulemata jää...“

Kärdu wõttis lehe ja hakkas, wanu määrdinud klaasidega prille eitejeadides, lugema. Siis las- kis ta lehe näppude wahelt mahä libiseda.

„Oh ja hõdene aig wiil!.. No miis nõlle küll aruse om tulnu?... No miis ma wana in- imene sää! mobilasjuumis tee?... Ma ei mõista, ei püßi laske, ei tormi juustä!“

„Põle wigä — küll ja ärr õpid!.. Kui ja õtte tahad, siis wõi mia siule sõlle püßi utšina ärr õpeta. Ma wana Türgi sõa soldang, ma tia nii wiguri kõik pääst!“

„Ja sa nüüd sõda kõiki wiil mäletad?... Eks ta paremb oles küll olnu, kui mul ikka see üt- singi pään oles olnu, saas ehk ka natuse kõrgem- ba ameti pääle...“

„See om õige jah. Kui ja püßi utsinat hästi teed, saad jõhmreitoris kah, sul ikka pallu pa- remb — ega sul põle tumi pääl seisja waja. Iga pidi pallu paremb...“

„No näita mulle siis se utsing wälla — ma õppi tä ärr' ja siis om kõik asi korran... Wõib olla tuleb joba täna-homme käsk, et jää n'd wal- min ja tuled mobilasumi — siis om aga kõik juba illa... Mida warem, seda paremb iäka...“

Priidik istus laua äärde.

„Kannata n'd natike, ma süü mõne kardula- pota ärä — süda selle linnä reijuga peris wesifes lännu... Küll me selle utsinaga ka akkamä saame!“

Kui Priidik sõnõd sai, sõnas ta Kärdule:

„Noh, wõta ahju roop ja jää end lahingu- walms... akkame pääle!“

Kärdu wõttis ahjuroobi ja jäi kejet kambrit weisma.

Priidik pani käed pükstasku ja tegi tähtsa näo.

„Kuula nüüd hästi järgi, miis ma sulle kamän- dan ja pane tähele... Smirna!“

Kärdu wõttis ahjuroobist tugewamini kinni ja pilgutats silmi. Priidik astus ta juure.

„Kui ma smirna kamandan, siis piad sa, nagu koolja wakka olema. Liigutada ei tohi mitte juukse karwa kah, ja waata otse miu pääle... Sõdast jah... Tubli... Nüüd kuula edäsi... Na pletsu uppl!“

Kärdu seisits wait ja ei liigutanud sõrmegi.

Priidik astus ta juure.

„Sa ei saa ju kamandanijest põrmugi aru! Tu ei lähe niitwiisi... Anna see roop siia, ma näita sulle need wigurid enne kõik ära ja siis katju sa järele ahwi... Waata nüüd hästi ja kuula mi- hamised nee kamandu sõnad om!“

Ta wõttis Kärdu käest ahjuroobi ja hakkas ise enesele kamandades sellega töötama. Kärdu waat- tas tähelepanelikult pealt. Siis andis ta jälle roobi Kärdu kätte.

„So, nüüd akka uwesti pihta... Smirna!“

Kärdu seisits liikumata ja hinge kinnipidades.

„Starowa rebäta!“

„Strajuslaju wasjikawitjaga palgirott ee... ee...!“

„Atliisna!.. Malabets!“

„Ratasti ratfa... ee...!“

Priidik pani piibu suitsema.

„See lähew juba peris hüwasti... Siust saab ikke pika pääle asja kah... Kuula edäsi... Na praa — wupj... Sagum arfs!.. At, wa, at, wa... Stoi!.. Rugom!.. Na liwo!.. Pegom na miste... mars!.. Lewa, prawa, lewa prawa, lewa, prawa, lewa, prawa... Stoi!“

Kärdu pühkis käega üle higise otsaesise. Priidik astus ta juure ja tegi kurja näo.

„Kas ärr olet unustanu, et trois liigutada ei tohi!.. Sul wõib pää otjast ärr kukku, aga lii- gutada ei tohi, enne kui luba om antu... Seda pia miiles... Muudu panen siu kartjasse kinni kah... Sõja jäädus ei ole mängu asi, ärr ja seda arwa... Na pletsu — uppl... Kus õla peale ja wõtsid?... Kas ja ei tää kus õla pääle püßi pääb wõõtud saama... Aistaawit!.. Uuesti: Na pletsu — uppl... Arasso!.. Noogi — ipp!.. Ah tõi turak paljoi!.. Swinja! Poltse nitsewo!.. Swinja!... Tee uuesti!.. Ja mihugest otjapidi siul püßi käään om, oh ja turak, swinja!..“

„Mihukest otjapidi!.. Ega see püßi ole, — se om ju wana roop — ütts kõik mihandest otjast ja ta kinni hoitad...“

„Ne raskawaariwat!.. Stoi smirna!.. Tana- wiis wahwrun!.. skem kawariis, swojots ta- koi!.. Kakoi kuberni!.. Wstat smirna! Na ka-

Meie hallid mõisnikud ja riigivarustus.

„Su hobusekronu on ära koolanu... Mis sa riisust sii' tänawas wedeleda lased, ta'st wõiks ju tubli seljataie seepi keeta!”

„Ah, hakka tühjaga nüüd niipalju jahtima. Ma annan ta kroonule sõjawäe toitmiseks ja asi tahe!”

raουλ!... Na maailmaw sapki taloi!... Plii!... Ja tebe tam turaka walät!... Mat twoju, paraban!... Pööra roobil teine ots!... So sedawõisi!... Wõta nüüd uuesti õlale... Tubli!... Nüüd kuulad edäsi... Sak wperjot — koli!... No, mis sa põrmitses, kui sa ei torgi?... Kui ma „koli” ütlen, siis sa pääd turkma, saad aru?”

„Kuda ma sii torgi, ma wõi ju sull silmad ka wälla turki!...”

„Pole siu asi, sia muudku torgi!... Kui siule omi kamandatu torki siis torgi ja muud midägi... Soldang pääb kõik käsud täitma... Weldasje siule, pargi see koolanud kassi raibe nahka ja sa pääd sedä tegema, muidu lähed Sipperi — see soldangi asi pole naarda asi...”

„No ega mia siis präägu soldangis es ole... mia...”

„Ärr' seletä... Seija kuidas kõrd ning kohus... Rind wälla, kõht tagasi... No mis ja waatad, ma kamandasi ju — tõmba kõht tagasi!”

„Kus tagatši ma ta tõmban? Kui ta mulle ette loodud om, kuda mia tä siis taha saa tõmbata?...”

„Sellest ei küsi üitski, kus ta sulle loodud om, kui kästasse, päed käsku täitma... Smirna!... Rawnäisja!... Pegom na meste märjs!... At, wa, at, wa, at, wa, at, wa, at, wa, at; wa... Iewõi... Iewõi... Iewõi... at, wa, at, wa, at, wa, at, wa... kak wintohwku tersis, swinja?... at, wa, at, wa, at, wa... Iewõi... Iewõi... Mis sa looberdad, juukse kudas kõrd ja kohus!... Tõsta jalga kõrgemale... nogu wõse!... at, wa, at, wa, et, wa... No, mis sia sõismä jäid?”

„Mia es jõwowa enam!... Hing om rinnus kinni, es jaa enam!... uufi... uh...!”

„So, wat sul piraskat!... No, kui sia tormi juuksma lähed, mis siis tahad ärr' teta?... Siul tuleb mitu setu penikuurmat juuksta ühte tulist... Ote miul asi — wõi tal eng rindus kinni... Tu ei lähe... Wõta püss ontlikult kätte... Sedasi... Na pletsu — upp!... Noogi — ipp!... Na pletsu — upp!... Noogi — ipp!... Na praawo!... na lewo!... Krugom!... Kuda pasoll?... Po mordu polutšis!... Sukin šon, jewireiskaja mordu, paltšoi swinja, takoi turak!... Lufid ne kotšes?... Tamoi kotšes!... Ja tebe tam tamoi!... Roota šmirna! Kaspada ohwitserõi!... Na pletsu — upp!... Oprawitsja!... Sakuuriwai!”

Kärdu laskis roobi wastu õla langeda ja pühkis põlle otsaga higi.

Priidik pani käed puusa.

„Kui siule midägi kamandasje, siis päed ja ka seda täpi päält täitma, aga mitte kõrwalkste asjadega aiga wiitma!... Ma kamandasi siule — jakuuriwai — ja sa pääd seda tegema, kui sa tubli soldang tahad olla... Saad aru?”

„Mis asi see jakuuriwai siis om?”

„See on see asi, et sa pääd piibu suitsema panema... wat mis tu om!”

„Mine kassi saba alla omä jakuuriwajuga, ... Piipu ma küll tosfutama es hakka... Sii ait südame pääle...”

Priidik tegi tageda näo.

„Mis?... ja tohid käsule wastu panna?... Kui sa ülemuse käsule wastu akkad, langed trahtwi alla... saad aru?”

„So oh, waata kus mull ette ülemus ei ole!... Mis ülemus sia olõd? Sitawanka!... Ta kah ülemus!...”

Priidik astus Kärdu juure.

„Mia olen ikka igal ajal ülemus jah... Aga sia oled muidu üits wana lupakas... Minul om ikka Türgi sõja raha kaelan, aga siul põle midägi... Mis sa plärad muidu... Wirutan sulle siit ühe mööda sihmerlaati küll sa siis tääd, ka ma olõn ülemus wõi ei...!”

Priidik tõstis ähwardades kätt.

Kärdu kahmas roobi ja lükkas otsaga Priidikule koonu alla.

„Mine iimale miu juurest oma ähwardustega, muidu lõhun su oma sihmerlaadi! Niijuguseid ülemusi ma joba ei kardä... Käi minema, muidu saad pöraka kuklasje ka wiit!”

Ta lükkas roobi otsaga Priidikut rinnust. Priidik hakkas roobi otsast kinni ja kõi Kärdale tugewa müksu wastu rindu.

„Lase see roop lahti!... Ma tahan sulle näidata, mis miis ma ole!... Ah sina tulõd mind müksama... Tatinina niijugune!...”

Kärdu tõmbas kõigest jõust roobi Priidiku käest ära ja lõi talle warrega mööda kaela sooni.

„Waata sulle tatinina, waata sulle tatinina... Säh sulle na pletsup! Säh sulle na praawu, säh sulle nalowu!... Waata sulle krugom, waata sulle

Smirna!... Säh sulle priklaadom!... Mis ja karjud müüd!... Smirna!... Seisa smirna!... Stoi smirna... Na praawu, na lewu!... Katsju nüüd kas hää om!... Pegom na meste!... At, wa, at, wa, at, wa... lewõi... lewõi... rutem:: rutem!::: at, wa, at, wa, at, wa... rutem!.."

Tubli poole tundi tegi Kärdu niiviisi Priidihuga „utfinat“, siis wiskas ta roobi nurka ja istus wästinult kolde ette pingi peale.

Priidiku oli see „utfin“ nii ära wäsitanud, et ta ohates tahakambri pugese ja terve öö läbi magada ei saanud, waid hambaid kiristades „utsitatud“ kohsti sügas ja soldati elu põrgu põhja kirus. Gori.

Eesti riik tulewikus.

Utoopia.

Pikk noormees, prillid ninal, läks hämaruses läbi uulitsate.

Pikk noormees peatas ühe maja ees, awas ukse ja astus sisse. Ta oli hämaras toas. Nurgas seisis tüme kõhukas kogu.

„Tere!“ sõnas pikk prillidega noormees kõhuka kogu ette seisma jäädes. „Oled uhyke wõi mis. et mulle kätiki wätsja ei siruta! Wõi oled wihane? Ükskõik, tee, kuis arwad, ma ei juhi su teguwiiisi peale mingit tähelepanekut.“

Pikk prillidega noormees istus kõhuka kogu wastu ja jatkas:

„Tead, mis, kust ma praegu tulen? Tulewikust. Sa ei usu. Wannun kõige nimel, mis mulle päha, et tulin siia tulewikust. Ja kuidas veel! Et sa mind ogaraks ei peaks, algan algusest peale, s. o. olewikust.“

Lugeses Herbert Wellsi tulewiku romaane waldas mind täna piirita iha näha Eesti riiki tulewikus. Kuidas pääseda tulewikku? Unes wõi ilmsi? Walisin wiimase. Ja et oma mõtet teostada, tegin järgmist:

Ma lugesein veel kord Wellsi romaani „Aja masin“ läbi, tõin siis kuuriist oma wana jalgratta, asetasin niimoodi pukkide wahjale, et tagumine ratas tallates wabaks jäi, ja kargasin siis peale. Ma hakkasin tallama ja tagumine ratas hakkas ringi keerlema. Nii oli mu „Aja masin“ walmis ja ma sõitsin kohe tulewikku. Iga tallamisega wiis „Aja masin“ mind kümme aastat tulewiku poole.

Nii sõitsin kaksjada aastat tulewikku, sest ma tallasin kakskümmend korda. Tuba muutus mu ümber: läks kordkorralt wanemaks. Kui kakskümmes kord tallasin, et olnudki enam tuba mu ümber, waid ma seisin mere kaldal ja mu ees seisis määratu sild.

Fotoplastikon „Karrikatuur“.

Eeskawa: Junnlaste pealinn Pärnu ja selle tähtsamad „ninad“.

Igal nädalal uus eeskawa. Kõik tõbonumbrid.

a) Wiulikunstnik Juts.

„Lass' noodid ära süwwa kuits — tal lugu pään, kui üits kõrd üits!“

b) Insener Kriwanopski.

„Et Eesti keelt ei salli ma — pean susla pealt lahkuma!“

Ma kargasin jalgrattalt maha, sest ma mõistsin kohe, et see sild on üle Soome lahe. See pakkus mulle huwi. Ma waatasin silda lähemalt. Sild oli rauast. Kuid et raud, mis weest raskem, alla ei wajuks, olid silla all puuwaadid. Üle silla aga weeresid „Kaubanduse Jepingu“ wagunid, mis olid täis kõikfugu kaupa.

Ma jätsin jalgratta silla juure ja läksin mööda raudteed edasi. Ma jõudsin hiitglasuurde linna. Wastutulijad kõnelesid, et see olewat Eesti riigi pealinn — Tallinn. Kuid wastutulijad olid imelikud inimesed. Nad olid nagu seleniidid Wellsi romaani „Esimesed inimesed kuu peal“. Nad olid kaswanud kaukasje, s. o. neil olid suured kõhud ja taskud, mis mõlemil pool kõhtu punnis, otsekui oleksid nad kolme kõhuga. Kuid nagu nendega kõneledes selgus, oli nende „waim“ siiski isiklise indiwiduumi ahelast wabastatud. Selle eest wõlgmeda Eesti riigi kodanikud tänu Kunstide Ministeeriumile, sest selle afutufe toetusel ülewaspesatawad kunstnikud, kirjanikud ja „taidurid“ olewat jeks oma teostega ohtrasti kaasa aidanud, tehes neile selgeks, et inimkonna püüde Tõe ja Oiguse poole asjata on, kuna neid olemas ei ole — wähemalt nende kunstis.

Mis tulewiku Eesti riigikorra kohta ka iganes seleniitidelt pärisin, siis sain selle kohta puiklaid wastuseid. Siiski waatasid nad 1919. a.

peetawa sõja peale tagasi, kui suurema ajaloofilse sündmuse peale, mis pani nurgakiwi Tulewiku Eesti Riigile. Ma tahtsin veel üht ja teist järele pärida, kuid selentiidid käskisid mind ihalikult nende riiki minna tundma õppima.

Mii jõudsin Tallinna, mida piiras Amber lugemata hulk wabrikukorstnaid, mis kõik nõge ja suitsu taewa poole sülitasid. Ma mõistsin kohe, et see ei ole meie wana Tallinn, nagu ta oli 1919. aastal. Ma kujutasin linnale lähenedes ette, et ta on liikuwate uulitsatega, nagu Londoni Wellsi tulewikuromaanis „Kui magaja ärkab“, kuid...

Siinkohal peatas pikk prillidega noormees, kes istus kõhuka musta kogu ees, ja waatas ringi. Cuba oli veel hääramaks läinud, kuna kõhukas kogu ta ees ikkagi veel end ei liigutanud.

„Kuule, ehk magad, ja mina kõnelen sulle ilmaaegu,“ katkestas noormees oma kõnet ja kobas taskus. Ta wõttis taskust tikutooji välja ja sültas ühe tiku põlema.

Järgmisel filmipilgul kargas pikk prillidega noormees istmelt. Ta ees ei seisnud keegi muu, kui — kõhukas ahi.

„Ah, niijugune tola,“ hüüdis noormees wihaselt. „Alati tal üks lahti ja kunagi pole teda kodu... Ptui!..“

Noormees astus kobades toast välja, liües pookudes oma taga ukse kinni.

R. Charles.

Kõik ei ole kuld mis hiilgab ehk igas kotis ei ole leiwojahu.

(Eesti sündinud lugu).

Kolm meest seisawad peajaama platwormil ja ootawad haapsalust tulewat rongi. Et ühtegi hari-likku surelikku jaamaesisele ei lasta, siis oleks õige huwitaw neile läheneda ja ühe kõrwaga kuulata, mis mehed nad õige on, ja mis neid huwitab. Teeme seda.

„Saab näha, kas täna ka midagi küüsti lan-geb?“ ütles üks nende seast, kes, kui teda tema ühke seisaku ja kõrgi näoilme järele hinnata, enese teistest wististi tähtsamata arwab olewat.

„Ega lootust maksa kaotada!“ tähendab teine tema seltsimeestest, kelle nina õige kahtlaselt punetab. „Wõib olla ehk saame ka ühe „wäike-põllumehe“ kätte; ei ole enam tükil ajal nina-sooja saanud.“

„Jah, oleks õige hea, kui tänase külmata il-maga tubli suukäie saaks!“ lausub kolmas weisise suuga isand sülgades. „Aga ega siit poolt kandist just head loota ei ole. Rikkusid kuradid seebi-kiwiga ära. Wiijandi waksjalis saab alati head ta-waari ja ei ole karta, et jaaksid kõrwetada.“

„Ja jah, Järwakandi ja Rapla mehed need on juba tublid poisid, kes halba asja turule ei too!“ pajatab punase ninaga mees.

Rong sõidab jaama ette.

„Poisid, olge terased ja ärge laske kedagi tähelepanemata mööda minna!“ käsutab nina-mees.

Mehed asuwad nagu kütid ahelikku.

Rongist mahatulijaid on õige palju, küll noori, küll wanu, küll mehi, küll naisi, aga ükski nendest ei näi luurajate silmis kahilust äratawat. Kõik igapäewased sõitjad, kellelt midagi loota ei ole. Luurajad on oma ametis juba niisõrd kogenu-d, et endid asjata, ilma et sellel tagajärge oleks, tülitama ei hakka.

„Ha!“ lausub äkitselt punase ninaga mees ja läheneb wagonile, millest üks wana eideke wäri-sedes ja kepi najale toetades jaamaesisele ilmub. „Sellel on midagi ühes!“

Wäike kott eidekehe käe all, mida ta oma rä-tiku purgaga warjata püüab, on talle äraandjaks jaanud.

„Pea kinni! Mis sa seal kaenla all kannad?“ kätatab punase ninaga mees.

Eideke jääb kohäudes seisma, käed hakkawad veel rohkem wäriwema ja ei saa suure ehmatusje pä-rast sõna suuft.

„Mõh, kas tumm oled, et sa ei wasta?“ põ-rutab luuraja waju häälega, mille peale ka seltsi-liised ruttu lähenewad.

„Ei midagi, kulla linnaherra,“ wastab eit mutuse häälega.

„Mis, ei midagi! Keda sa looliks teed?“ kur-justab punase ninaga mees. „Ütle, mis sul seal kotis on, mis sa rätku alla warjad?“

„Ah see — see —“ hädaldab eit, „tulin linna tüdart ja waimsest waatama ja wõtsin nende jaoks paar naela leiwojahu kaasa.“

„Kas sa ei tea, et jahutoomine linna kee-latud on ja neilt, kellelt seda leitakse, kõik ära wõetakse?“ põrutab ninamees. „Pane jahud ma-ha ja katju, et sa ennast siit koristad!“

„Pai, pai, kulla linnaherrad,“ palub küla-eit, „jätke ikka jahud wõtmata! Olen ise külas teise juures wabadikuks ja oistin selle kottikehe kalli raha eest; kui teie ta mult nüüd ära wõtate, siis olen ma ka oma wiimase rahakopika kaotanud, mis suwel marjakorjamisega juure waewaga teenijin.“

„See ei ole meie asi, kuidas sa selle raha tee-nisid,“ wastab ninamees. „Et sa aga keelu wastu jahu linna oled toonud, siis pead ta nüüd ära andma.“

„Pai, pai, kulla-kuku herrakesed —“ kat-sub eideke veel kord paluwa, aga nüüd lõpeb ka punase ninaga mehe kannatus ja ta kätatab silmi punni ajades:

„Lõuad kinni, wanamoor! Meil ei ole aega sinuga siin waielda. Kui sa jahukotti kohe käest ära ei anna, siis wiime ju müütlisasse ja saad trahwi weel peale kauba!“

„Ah, ei, ei, kulla kallid herrakesed, ärge seda minu wana inimesega tehke!“ hädaldab eit. „Kui lugu nii, siis wõtke juba jahud, aga mind jätke wabaks.“

Nende sõnadega paneb eit jahukoti maha, kaapab weel kord, nagu tänades, ninamehe kintsu ja kaob siis ime ruttu rahwa sekka, kes rongilt maha tulles seda nalja pealt vaatama oli jäänud.

„Hahaha!“ naerab punase ninaga mees ääri lõuaga. „Waata, kus nüüd waramboril jalad all olid, kui kuulis, et militärsse tahame wia.“ Siis wõttis ta mraast eidest mahajäetud koti, proowis käe otsas selle raskust ja lausub põlastawalt: „On ehk waewalt paarkümmend naela...“

„Ei saa mehe peale kümnet naelagi,“ tähendab weelise juuga mees sõistades, mida ainult tema seltsimehed kuulda wõisid.

„Mine tea, ehk on aga nisupüül, siis oleme oma asjaga mättas?“ lausub ninamees. „Waatame kohe järele.“

Ninamees arutab ruttu nõõri kotisuu ümbert lahti, awab koti ja silmitsseb selle siju.

„Mis!?... Mis see on?...” lausub ta juhmilt ja hale pettumuselme paistab tema näost. „See ei olegi jahu? See on ju tuhki!“

„Mis sa naljatas?“ pajatab punase ninaga mees uskmatalt ja silmitsseb nüüd oma korda kotisiju.

„Kurat wõtku, tuhki jah!“ kirub ta wihajelt.

Nüüd proowib kotisiju ka hõlmas seltsimees — weelise juuga isand. Et tõesti kindlale otsusele jõuda, torkab ta käe kotti, wõtab sellest pihutäie wälja, tõstab selle õige lähedale nina juure, sorib sõrmega ja ütleb siis sülgades: „Jah, tuhki mis tuhki! Wat kus kuradi tükk!“

„Eks wiige linna laboratooriumisse ja laske järele kasjuda, kas on tuhki wõi jahu,“ — jahwab keegi rahwa seast.

Ja nüüd hakkab igasuguseid pilkeõnu hoolfate seaduseteenijate pihta sadama. Üks soowitab tuhka: leheliseks keeta, teine jälle awaldab kahetsust, et tuhkapäew juba mööda on ja seda nüüd ka usuliseks otstarbeks wana Israeli rahwa kombe järele patukahetsemiseks tarwitada ei saa.

Hoolsad seadusejüngrid arwasid paremaks — kaduda.

Meie ei taha kedagi parastada, ainult kahju, et see mitte esimesel aprillil ei sündinud.

„Kaleidoskop.“

Polegi weel järele mõstelnud.

Naine: „Milleks sa mind õieti kosisid, kui mulle üht külbaratki ei taha osta?“

Mees: „Ma pole weel järele mõstelnud.“

Dr. humor. Alep Pih.

Ajakirjanik tulepiirkonnas.

Kalland.

Neil päewil tuli mu juure ajalehe „Kõnnu“ sõjawäe kirjutaja Kihwtisulg ja ütles:

„Sina kui soomusrongi wahwam sõdur wõiksid nii lahke olla ja mind enesega ühes tulepiirkonda kaasa wõtta.“

„Miks?“ küsisin.

„Teadagi, miks! Et ma sõda, millest igapäew ülewaate kirjutan, kah oma filmaga näeksin.“

„Sina kirjutasid ju nii, nagu oleksid ise kõik kaasa elanud ja wiibiksid nüüd tulepiiril!“

„Kirjutasin, kirjutasin! Muidugi, et kirjutasin. Kes oleks siis kirjutanud, kui ma sõjawäljal surma oleksin saanud? Nüüd on aga teine asi... Toimetajal on wististe parem sõjawäe kirjutaja, et saadab mind isiklikult sõjawäljale.“

„Hm... mõistan,“ ütlesin.

„Siis wõtad mind kaasa? Hea! Ma usaldan end su kaitse alla.“

„Teen kõik, mis mu wõimuses, austatud kirjaniku isand!“

Ja me lahkusime, südamilikult üksteise kätt surudes.

* * *

Järgmisel päewal olime waksalis, s. o. mitte waksalis, waid waksaliagusel kuuendal roopaliinil. Soomusrongi komandööriga olin juba uue kaaslase üle kõnelenud, s. o. mitte soomusrongi komandööriga, waid raudteewabriku meistriga, kelle juhatusel üht wana wagunit parandati.

Et Kihwtisulge suur sõprade ja sugulaste ringkond saama oli tulnud, siis palusin neid juba waksali ees teda jumalaga jätta.

Kihwtisule nagu läks wäga kahwatuks, kui ta naine teda suudles, kuna ta ütles:

„On saatus sind surma mõistnud — sured, ei ole — elad. Mine nüüd, kallim, sind oodatakse!“

Siis wastas Kihwtisulg wärisewal häälel:

„Anna andeks, kui midagi... Tead ise — on paljugi eksitusi me wahel olnud...“

Keegi noormees pilgutab ta näsele silmi ja ütles:

„Jumal teiega. Andku Jumal teile õnne!“
Minut hiljem hüüdis Kihwtisulg, püüdes arewust kõigest jõust wärjata:

„Jumalaga, seltsimehed. Ärge mind halwasti mäletage!“

Siis läksime waksaliesifelt kuuendale waksali-tagusele roopaliinile ning astusime rongi. Kihwtisulg oli nii mõttes ja eneses, et wast siis ärkas, kui ütlesin:

„Tunnista üles, kas werd kardad? Mõtle, meil tuleb näha, kuis granaadid ühelt pea, teiselt jala, kolmandalt kõrwa, neljandalt nina maha kisuwad!“

„Kui kole!“ ohkas Kihwtisulg.

„Tead, mis,“ andsin nõu: „ma seon su silmad kinni.“

„Aga kuidas ma siis sest kirjutan, mis ma ei näe?“

„Sul ei ole ju vaja näha! Tundmused ja meeleolud, mõistad — tundmused ja meeleolud.“

„Hea,“ ütles Kihwtisulg. „Seo silmad kinni!“

* * *

Kihwtisulg istus pingil, silmad kinni seotud. Mina seisin ta kõrval, pistin kaks näppu suhu ja wilistasin, mis wõisin.

„Mis on?“ karjatas Kihwtisulg, pannes käe kaitseks kõrwa ette.

„Soomusrong hakkab liikuma,“ seletasin: „ma sin wilistab.“

Siis puhusin nii, mis jakjasin, wastu Kihwtisule põski ja hiskusin ta peast mütsi.

„Kange tuul on,“ ütlesin; „su müts lendas teeäärsele kraawi.“

„Kaugel oleme?“ küsis Kihwtisulg hingeldades.

„Eagedil,“ wastasin.

Nii „sõitjime“ natuke aega. Ma wilistasin, puhusin Kihwtisulele suhu ja ütlesin siis:

„Nüüd oleme Tapal.“

Siis algas jälle sõit. Kui mu põsed puhumisest pakisema hakkasid, sõnasin:

„Oleme ju sealpool Narwa — mehine!“

Nüüd wõtsin taskust uuriketi, tõmbasin sirgu ja hakkasin seega wastu pingi terawat äärt hõõruma.

Kuuldus ragin; ma sõnasin:

„Oleme tuleliinil... Kuuled, kuulipildujad töötavad!“

Kuna ma ühe käega wastu selle tooli seljaga tagust löin, kus Kihwtisulg istus, wõtsin teise käega maast ta mütsi ja wiskasin talle wastu nägu:

„Granaat lõhkes me kohal; kas sa ei tunne, kuis õhusurumine sulle wastu nägu lõi?“

„Ja,“ wastas Kihwtisulg, püüdes enda häält wõimalikult rahulikkuks teha.

„Oleme praegu kõige kibedamas lahingumõl-lus,“ seletasin. „Seal põgenewad punased, seal tormawad wahwad „põhja pojad“...“

Kihwtisulg hoidis kramplikult istmest kinni.

Nii wiibisime lahingus. Lõpuks tüdinesime ja sõitjime tagasi. Siis löin rusikaga Kihwtisulele kuklasse ja hüüdsin:

„Mafina tõuge... ja olemegi Tallinnas.“

Kihwtisulg hiskus silmi eest kätte, langes mu kaenla, surus hänt ja sõnas waimustatult:

„Soowin õnne... Ma mõtlesin sinust halwemalt... et oled argpüks... Aga nagu nüüd näen, on sul küllalt julgust...“

Kui me waksaliist toimetuse poole läksime, jutustas Kihwtisulg:

„Aga tead mis, ei olnudki hirmus; ainult õudne oli, kui kuulipilduja kõrwa ääres ragises.“

* * *

Järgmisel päewal ilmus „Kõmu“ sõjamle-waade, mida Kihwtisulg kirjutanud.

Kirjatuiki sifu oli järgmine:

„Huwitawad on sõja muljed: oled kaugel tulepiirkonnast — tunned hirmu, oled ligidal — mitte sugugi...“

Kuulipildujad töötasid, punasest langes kui loogu...“

Sõitjime üle purustatud silla, mida kiresti parandati. Imelik tunne waldas meeli: ehk katkes ja me langeme jõkke?

Siin-seal lõhkesid granaadid... Siis sõit ta-gasi... armas rongi nõksatus... ja olemegi hirm-lasest kohast tagasi...“

* * *

Kihwtisule kirjutus ilmus eila päewalehes „Kõmu“.

Minul täna „Meie Mats“.

Mis ütleb nüüd Kihwtisulg, nähes end pal-jastatud, häbistatud, alandatud publikumi ees?

R. Charles.

Riisi tulemas.

Parisis on läbirääkimised käimas, et Eestimaa jaoks riisi osta. On loota, et kaup sobib.

(Ajalehest).

Sel õhtul ei saanud tootlusminister raha, waa-tamata selle peale, et ta juba kümme klaasi teed kurku kallanud. Ikka ja ikka ohkas ta rahwa pä-rast, kes nalga kurtis. Ministri hiilgawale näole tekkisid suured higitilgad, millest mõned moe pä-rast teeklaasi kukkusid. Siis andus ta sügawalle mõtteile.

„Ei, ei! Niiviisi see edasi kesta ei wõi! Peab katsuma midagi rahwale muretjeda, minupärast wõi tsariaegsed tööpüksid ära müüa. Ja lõpuks muutub asi niisuguseks, et isegi mul endal, kui tootlusministriks, midagi suhu pole pista!“

Riigimees soris sõrmedega paksudes juustes. Sellest niisugaadetest ei pidanud ju haiged terweks saama, sellepärast pole waja seda wälja jagadagi. Wa' kaeraleib muutub ka iga päewaga puruse-maks ja õrnemaks. Ja rasked muremõtted wae-wasid herrat.

Äkki kuuldus mingisugune kolistamine ukse taga. Wõõras ei leidnud nähtawasti pimedas ko-jas uft.

„Kes, kurat, seal mürab?“ küsis minister, ümber pöörates.

Et aga tulija ikkagi siis ei astunud, läks minister ise ja tegi ukse lahti.

Ta ees seisis kõhn, tundmata mehike, prillid ninal ja portfell kaenlas. Ühe ainja hüppega oli wõõras toas, misjuguise liigutuse tõttu herra minister peaaegu pikali oleks kukkunud.

„Wabandage,“ ütles portfelli kandja. „Mina olen ajakirjanik Sulewars... ja, ja... ajakirjanik, ja jõudsin õhtuse rongiga Pariisist Tallinna. Teate, misjuguine kole sõit...“ Rääkija püüdis pealigutustega oma kõnet ilustada. „Nii siis, mul on teile lootust edasi anda, et Prantsusmaalt riisi hakkame saama!“

Minister oli imestanud. Esiti arwas ta asja unes sündivat, aga ajakirjaniku räpasel kogul polnud ettekujutusega midagi ühist. Nüüd wõttis see wäikse pakikese taskust ja andis ministrile.

„Mis see on?“

„Riisi saamise lootus... Teate, midagi lepingu taolist...“

Ajakirjanik tuhmittes portfellis, pööras siis näo ministri poole ja küsis kohkunult:

„Aga ütlege õmeti: mispärast olete teie nõnda kahwatanud? Näib, nagu poleks te mitmel ööl magada saanud ehk nagu oleksite üleliiga kaeru sõõnud?...“

„Ah — see on ametimure... Toitlusküsimus on juba väga lihtsaks läinud: ainult kaertega on tegemist. Iga päew muretse, kuidas iwa hamba alla saada...“

„Endale?“

„Ei, rahwale! Oma suu on küll kõige ligemal, aga rahwa suu ikka tuhat korda suurem... Ma rõõmustan, et te häid teateid toote.“

„Oh, seal oidakse väga wastutulelikud. Weel on küll teadmata, kas riis seal aastal hiinas hästi kaswab, aga igal juhutumisel aitab Prantsuse enda riis kah...“

„No selle üle peab ajna rõõmustama! Siis pole tarwis walitsusel enam mures olla!..“

„Aga igatahes omandab riis meie elus suure tähtsuse. Sellepärast, herra minister, märkige järgmist üles...“

Minister sirutas uniselt paberi järele, millele tolmukord peale tekkinud. Ajakirjanik dikteeris:

„Kirjutage: Pariisist on loota riisi... Walitsuse wolinikul oli au isiklikult riisi istandused läbi käia. Willi kaswab lopsakalt. Wõib warsti Tallinnas riisitärklise hindade kerkimist loota...“

„Aga mis jaoks seda?... Ega inimestele õmeti riisitärklisest söömiseks waja pole?“

„Wõi arwate, et see kõik waikib, mis riisiga ühenduses. Näe, kui meil riisi küllalt süüa, mis jaoks ütleksime teine teisele: „tere hommikut!“ Lihtsalt, nagu hiinamaal kunagi: „olete riisi sõõnud?“ Kirjutage edasi.“

„Riisisaadetusega on oodatq mitmesuguseid kultuurilisi ja majanduslikka paremusi. Hiina kombad ja teretuswiis omandawad kuulsuse; riisi hakatakse isegi leiwa hulka panema... märkige rõõmritega: „annaks jumal!“ Paberiwabrikandid

oskawad nüüd hästi söömise riisi ja paberi riisi wahel wahet teha ja tõstawad paberi hinda. Näitlejatele ja muudele ametmeestele „peost suhu“ maksakse palka riisiga...“

Minister jättis töö seisma. Ajakirjanik tahtis juba selle üle küsida, kui nägi, et kirjutaja magas.

„Jumal tänatud, delge weel, et riis magama ei pane. Aga tarwis on rahwale teada anda, et riis tulemas. Selleks peab wana üles aratama. Mis see on, tuku oma noorusaja püha waimu!“

Ajakirjanik müksas õige tugewasti magajale wastu küljekonte. Kuid üles see ei ärrganud.

„Tõuske üles! Kuidas te nõnda riides magate! Homme tööpäew!“

Magaja ei kõsanudki. Ta nohises waikselt edasi.

„Tõuske üles... Riisilaew on juba sadamas... Riisipudru aurab laual... Ei, ei mõju midagi!“

Ajakirjanik waatles kurwalt magawat ministrit, wõttis siis portfelli kaenla ja oli ühe hüppega väljas.

Minister jäi magama, ja kui ta üles pole ärrganud, magab weel praegu. Sest see õhtu oli nõnda murelik.

Oswi.

„Mis, Juhan, ega sul hobune toas pole... Kostab aina hirnumine!“

„Ah, see on wäike Juku... Eks ta sõi liig palju kaeraleiba, ja nüüd tahab kord ka hobuse wiisi hirnuda!“

Oswi.

Tagasauna lesk.

Küla-naljand.

„No mes ja räägid plara!“

„No keda ma waletan! Ku' ei usu, siis ma ei kõnele!“

„Noonoh, kõnele ikke!“

„Minugi poolest...“

„Kas sina tiad Tagasauna-leske? Ei... Noonianoh, siis kuula!“

Tagasauna-lesk on wiiekümne aastane. Ta päris mehelt suure talukoha. Tagasauna-leske hüüakse teda muidu. Et tal suur koht on, siis wõtab sulaseid. Pääwiti õpetab ta sulast täie malluga töötama, aga õhtuti õpetab ta neile naisõigust.

„Wõi naisõigust?“

„Naisõigust jah. Seda ma tian ästi. Paari aasta iist olin ise sial õppimas naisõigust.“

Sii oli siis, ku' otsisin tööd, ku' ma siia looliku urast, ku' olin nähjaige.

Sääl kuultin ähjel pääwal, et Tagasauna-lesk tahab sulast. Joofin sinna, nii't päkad löid tuld. Saimme kaupa. Lõpuks ütles lesk:

„Saa aru, mes sulle nüid ütlen: pääwa teed tööd, aga õhtul õpetan sulle naisõigust... On's sul selle vastu kedagi?“

„Ega kedagi ole selle vastu,“ wastasin; „ku' inime õpib midagi, siis on see ikke hää.“

„Tule s's homme teenima! Ootan sind!“

Läksin koju ja mõtlesin:

„Tian küll, mis tähendab Tagasauna-leske naisõigus; see on majapidamine, et kõik oleks majas korras.“

Noojanoh, teesel pääwal olin kohal. Pääwa tiin tööd, aga õhtul oikab leskekupats mind taga-kambri.

Lasin jalga. Näen: leskel punased lilled piias ja hjuuksed na kohewil-kihewil.

„Sul tuleb wiil painu tööd tiha,“ ütles.

„Seks sulaseks julin,“ wastan.

Ta pani ukse mu taga lukku.

„Nüid õpetan sulle naisõigust!“

Tuli siis mu ligikonda ja jatkab:

„Tiad, mes on naisõigus?“

„Jah, tian.“

„Noh?“

„Et ku' naesel on samasugune ääleõigus ku' mehel.“

Lesk raputas piad:

„Ää ole puukaru, kõhmaspüks, torumüts!“

Ta istus mu kõrwal.

„Ma sulle näitan, mis on naisõigus.“

Ja suudleb mind mats ja mats.

Nii see algas. Nii igapää. Muudu oleks ia olnud, aga tüütas pia ää, sest lesk oli wana.

Mis tiha? Kuis pääseda, nii et koja ei kaotaks?

Ma läksin ja kõnelesin sest Palwe-Juhanile. See ia usklik ing oli kohe nõus. Ta lubas pöördä Tagasauna-leske patu tee piast.

Paar pääwa iljem saatsin Palwe-Juhani taga-kambri. Enne ku' uksest sisse astus, löi ta käed risti ja palus:

„Isja wägi aita mind üks patu ing siit pöördä!“

Siis ootasin. Et kuulnud ästi, mis sehes sündis. Arwan, et küll nad rotsesijid.

Ku' Palwe-Juhan wälja tuli, küsisin:

„Noh, messe on?“

Ta löi käega:

„Kos wanamoor! Et taft nü ruttu jagu saa, piab wiil tulema!“

„Wot sulle pirakat!“ kirusin endamisi. „Saatsin Palwe-Juhani seks, et ta Tagasauna-leske päästaks, aga see wõrgutab teda ise oma naisõigusega.“

Mu asti lõpes alwasti. Sest Palwe-Juhan, see täikõlgut, kes kuklas sügas täia kui aganid aamis — lesk see Palwe-Juhan akkas nüid käima iga pääwa takka õppimas naisõigust.

Üks piä mina, teine — tema.

Ja kuidas see lõpes! Nüid õpetab Palwe-Juhan iga laupää koolitoas suurt saama, jämedak jagama ja kah Tagasauna-leske — „naisõigust“.

R. Charles.

Annetuste loomisel.

Mind huwitawad alati ajalehtedes need aruanded, mis näitawad, kuidas waba Eesti kodanikud suures külluses oma anded isamaa altarile kannawad.

Seda ääreta ohwimeelsust!

Wõib olla, et need asjad ka „M. M.“ lugejaid huwitawad, sellepärast ehk ei ole mõned wäljawõtted just huwitujeta.

Suurt imestust ja üllatust äratas mõni aeg tagasi, kui Tartumaa miljonäär Munna tuhat rubla ja poolmiljonäär Wirkhaus 500 rubla Eesti altarile kandsid.

Suur eeskuju on järelegijaid leidnud:

Siin nad on.

Austatud Eesti sõjawägi!

Ainult teie wõimsal wastuseisimisel wõib meie maa rahus elada ja meie wõime oma äri ajada. Ma müün igapäew umbes tuhat naela sealihä läbi. Teenin naela pealt rublat kolm. Et see tegeuus mul wõimalik, sellepärast wõlgnen teile tänu. Aga mitte ainult sõnadega, waid tegudega tahan ma oma tänulikku meelt üles tunnistada: Ma kingin sõjawäe jaoks kaks naela maksaworsti, mida alandlikult palun annetuste all ajalehtedes nimetada.

Alandlikult Hans Seatapja.

Alandlik annetus.

Wäga kurb, kui rahwas oma paremaid poegi meeles ei pea. Mind on see wäga kurwastanud. Mina tahan aga teistfugune olla ja saadan seda, mis wäga hädasti waja: kaks tosinat kirjutus-sulgi. See ei tee wiga, et nad roostesse on läinud. Nad kirjutawad sellest hoolimata, olgugi, et neid poes müüa ei saa. Palun mu annetusest ajalehes nimetada, wõib olla, on äratuseks.

Kõige suurema austusega

Kirjutusmaterjali Iadu omanik

Siim Ümbrik.

Kõrgeaoline wäewalitsus.

Kas on inimest Eesti, kelle käsi nüid ohwitoomiseks lahti ei lähe, peale selle, kus meilt kõik aineine wara ähwardati wõtta. Ma pean

üttema, minu südame tegi ahwardaw hädasoht ts-
äraliselt pehmeks. Selleks palun siis ka Tallinna
esimese järgu naha ja saapatarwiduste kaubamaja
poolt wastu wõtta: tosin saabaste trippisi
ja kolm loodi terastihwtiisi. Kaubamaja
juhatus usub, et neid asju kasuga wõidakse tarwi-
tada.

Kaubamaja P. Konja ja pojad.

Kõik ainukesele ülistatud Cestile!

Ara Rarda, Ara kõigu — sest su pojad awa-
wad oma käded. Sul ei pea millestki puudu olema.
Ka Jüri Jahutolmu kaubamaja (adress Tallinnas
Rukkiiwa uul. nr. 13) tahab isamaa wastu oma
kohut täita — ühtlasi saates kolm loodi pär-
mi, seitse sigarit ja peotäie su pijuurt,
mida palutakse kwiteerida ja awalikult nimetada.

Austusega: Jahutolmu kaubamaja ju-
hatus. (Palume adressi tähele panna).

Isamaa hüüab.

Kes on see, kes julgeb omia kõrwu suluda,
kui sa — meie isamaa hüüad. Ainelist jõudu on tal
waja. Kõik isamaa altarile! Willem Lõhna-
õli rohu magasin — adress kaubapakkide peal,
mida palume sealt hoolega tähele panna — palub
oma ametusi wastu wõtta ja nimekiri teiste hulgas
ajalehtedes awaldada: 7 tükki kriegsseepe
(sakslastelt ostetud) a 60 penni, 50 kop. eest si-
nepi piiritust (hambawalu wastu hea ja kül-
metamisest tuleb pea hambawalu), kolm tsug-
plaastrit, 15 täipulbrit a 25 penni. Meie
kaubamaja juhatus usub ja loodab, et ta on õsa-
nud niisugused asjad wälja walida, mida praegu
wäga waja ja usub rohkesti järelegijaid.

W. Lõhnaõli ja Ko.

Agaga kaua ma siis neid loen ja milleks seda
waja. Eks praegu ole ajajärk, kus niisugune pöö-
rane meeletus igapidi õigustatud. Kõik, mis sul
hinge taga, annab inimene kõrge asja heaks. Seal
nad on pikad, pikad read. Wead sõrmega üle ridade,
nimed wilksatavad su silmade eest mööda ja nende
taga seisawad ametused:

Kaks suitsu ahwenast, 7 pudeli korki (kui
peale ei lähe, pane sooja wee sisse ja pigista
hammaste wahel), üks hea, suure keeruga punni-
winn, tosin Tõnisoni tähttraamatuid (wanad aas-
takäigud), 3 ja pool naela kohupiima, 4 õöpotti,
(ühel auk sees, aga wõib puust pulga ette pista)
jne., jne.

Kui weel suuremaid kingitusi sija juure ar-
wesse wõtta, mis dieti lehte ei mahugi, nagu näi-
tufeks, Lihula ja Keila mõisa omanikkude hobu-
sed, millest ajalehed läinud aastal kirjutasid ja
mis nii auwääriliselt wanad olid, et nad oma
jalaga Tallinna ei jaksanud kõmpida, siis lööb
küll inimese süda rõõmu pärast tuskatama:

Niisugune armastus! Mäherdune piirita wai-
mustus.

Agaga selle hulka kuuluwad omelt ka mõned
laskkõheliid.

See oli kufagil wallas — kus ta just oli,
see on meelest läinud — olid maapidajad ja ma-
tamehed koos. Nad panid ka oma wahel raha Eesti
riigi heaks kokku. Maapidajad: 137 rubla ja need,
kellel maad ei ole, 375 rubla.

Noh rumal ajaleht tegi selle kohta mingisuguse
märkuse. Ma aga ütlen:

Suur mõte ajab mind waimustusse ja aja-
leht pidagu parem oma pool suud kinni.

Ridamees.

Parun, mütsimeister ja kunstnik.

Tallinnas juhtus hiljuti sarnane lugu, mille
tõelikkuse eest nende ridade kirjutaja wastutab:

Parun wõi von K.-l on R. uul. kolm maja,
millel ühine hoow ja üksainus kangialuse sisse-
käik, mida puuwoe ja ka ümberkolimise ajal kõige
kolme maja elanikud tarwitawad. Parun müüb
ühe maja mütsitegijale H.-le. Etu läheks endist
wiisi, kui mitte mütsitegijal kaht kutsut ei oleks,
kelle suurepärase karw ka mittemütsitegijat mütsi-
tegemisele meelitab, ja kellel rumalaks moeks saa-
nud oma loomulikku wadjadusi paruni ukse taga
toimetada. See sünnitab paruniproua ja mütsi-
tegija wahel kahetsemisewääriliselt wiisakuseta sõna-
wahetust, mille tagajärjeks see on, et järgmisel
turbaweo korral mütsitegija hoowiwärawa, mis pa-
runi majas, kinni leiab olewat. Üllatatumt kuuleb
ta wärawa cerberuselt, et tänasest päewast puu-
wedu läbi wärawa keelatud, sest seal on tükk
poolmädanenud puupõrandat, mida kui kallist aja-
loolist mälestust paruniproua oma lastelastele pä-
randada tahab ning mis sellepärast puuwoega rü-
kutud ei tohi saada. Süda sappi täis, tassib mütsi-
tegija oma kahe tolmaka tütreaga turbad süles
oma korterisse ning haudub hirmust kättemaksmist.
Ning leiabki nõu. Tema maja alt käib läbi elektri-
kaabel, mille küljest saab elektriwalgustuse ka kõr-
wal olew maja, milles elab ühe kohaliku teatri
tähtsam laulukunstnik. Wiimasel on suure waewa-
nägemise järele korda läinud tähendatud korterit
saada, milles peaasi, elektriwalgus sees, ning õn-
neliku südamega õpib ta pimedail talwepäewil ja
õdel oma raskeid partiisid. Korraga — tšhik —
ja kunstniku korteris walitseb mõnusa walguse ase-
mel pilkane pimedus. Keera, kust nupust tahes,
ükski pirn põlema ei hakka. Tuleb tehniker ning
leiab meen üles: kõrwal majas on ühendus kättes-

Moodne „korra“ jahleseadmine.

katub. Mütsitegija ei taha aga ühendamisega lubamist kuulda, annab paruni adressi ning hõõrub rõõmsalt ja parastawalt käsi. Parun kehkitab aga õlgu ning näitab oma suurepärase petroleumlampide peale.

Mõlemad burshuid on ütle mata õnnelikud, et üksteisele ninanipsu wõisid mängida.

Waene kunstnik aga uurib pimedas korteris, silm pihus, bolschewikkide broschüüri: „Walu burshuidele“, milles ka majade natsionaliseerimisest räägitakse.

Ja siis ütle weel, et enamlus burshui wärdjas ei ole.

Kolm seisust.

Pahuwere hants oli alati selle üle nurisunud, et inimest kolme seisusesse jagati: rüütlikeks, kodanikkudeks ja talupoegadeks. „Kõik inimesed sünnivad üht wiisi, kõik peawad ühes seisuses olema!“ sõnas ta ikka oma nurisemisekõne lõpus, nagu ta kusagilt lendlehest oli lugenud. Ja waata imet! hantsu soow läks täide, enne kui ta ise seda aimaski. Eesti wabariigis kaotati seisuste waheseinad ära; jäi üksainus waba kodanikuseisus. Pahuwere hants oli üpris wäga rõõmus.

Hants tahtis oma rõõmu ka teiste nähes awaldada. Ta kõneles seisuste ärakaotamisest endi majal hoowis, lähemate tutwate juures ja uulitsalgi. Aga naabrid olid ojawõimatad, ohkasid ainult ja ütlesid: „Mis neist seisustest lugu, kui aga kartulid osta jaaks, nii palju kui kõht nõuab!“

Seal läks hants ühel äripäewal Täiturule, lootes, et seal oma rõõmu osalisi aatwendid leiab. Kõneles ühega, teisega, kümnendaga ühest wabast seisusest, aga keegi ei wõtnud tema rõõmust osa. Imetuimad on need eestlased!

Wiimaks ometi jäi keegi wabrikutöölise riides mees hantsu kuulutama. Ta kuulatas, kuulatas ja läks ise ägedaks. Kui hants lõpetas, sõnas wabriku-mehe noomiwalt:

„Kust sa wõtab, et nüüd üksainus seisus on?! Kolm seisust on meil nagu wanastigi, ainult seisuste nimed on uude keelde tõlgitud. Pane tähele, ma seletan! Esimene on sõduriseisus. Selle seisuse liikmed ei tee muud kui sõdiwad, sõwad puhtamat leiba ja saawad seda rohkem kui muud inimesed. Sõjast koju tulles saawad nad riigi käest ilma hinnata maad ja mõnesuguseid eesõigusi — niisama kui endise aja rüütlid ja aadelimehed. Teine on maguriseisus. Millest see nimi wõeti, ei ole kindlasti teada: kas sellest, et magurid palju magawad, wõi et neil elu magus on, wõi et igaihel pakas magu on, ükskõik, aga uus maguriseisus täidab wana burshuilise kodaniku seisuse aset. Maguritel on raha kui põhku, aga nad topiwad seda kiiremalt oma hiigla-kottidesse kui rahapada trükkida jõuab, nii et kolmas seisus aina „peene“ raha puuduse all kannatab. Ja see kolmas seisus on nälguriseisus. Nälguritel ei ole mingit eesõigust, nende korterid otstitakse pahatühti läbi ja wiimane nael tangu, mis leitakse, wõetakse ära. Aga peene raha puuduse pärast jääb tšeki-leib ostmata. Nälguritel on sellega täieline sarnadus wanade orjaliste talupoegadega. Ja nii ei kao kolm seisust kunagi maailmalt!“

Hants kraatsis nukralt kõrwatagust ja sõnas koju poole sammudes: „Rõõmustasin enneaegu! Seisuste waheseinad ei ole wist weel kadunud!“

Pidas sõna.

Noormees wandus neiule, et tema juures olles surma ega kuraditki ei karda. Noormees pidas sõna — ta kosis selle neiule enesele naiseks.

Dr. humor. Alep Pikk.

Järgmine „Meie Matsi“ nummer ilmub laupäewal 5. aprillil 1919. aastal.

Ilmub „Teaduse“ kirjastuse wastutusel ja wäljaandel.

G. Kalla trükk, Tallinnas.